

تحلیلی بر نقش سرمایه فکری در عملکرد سازمانی

رضا فدائی کیوانی^۱، رضوان علوی سالکویه^۲

۱- عضو هیأت علمی جهاد دانشگاهی گیلان، ایران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی موسسه غیر انتفاعی قدیر لنگرود، ایران

Reza.fadaei52@yahoo.com

چکیده

امروزه سازمان‌ها دیگر نمی‌توانند تنها به تجهیزات فنی خود اکتفا کنند و نیاز به افرادی دارند که از لحاظ دانش و خلق ایده‌های نو بتوانند با دیگر رقبا رقابت کنند. مدیریت درست سرمایه فکری در سازمان‌ها موجب استفاده صحیح از آن و باعث بهبود در عملکرد سازمان می‌شود و اصولاً سازمان‌های برخوردار از مدیریت سرمایه فکری عملکرد بهتری دارند. برای اینکه سازمان‌ها بتوانند برنامه‌های عملیاتی خود را اجرا کنند تا عملکردشان ارتقا یابد، سرمایه‌گذاری در سرمایه فکری یک امر حیاتی است. این پژوهش به روش توصیفی و کتابخانه‌ای و با بررسی اسناد و مدارک موجود به بررسی نقش سرمایه فکری در عملکرد سازمانی می‌پردازد. از آنجاکه سرمایه انسانی به‌عنوان یکی از ابعاد سرمایه فکری، از عوامل مؤثر در ارتقای عملکرد سازمانی می‌باشد، باید تلاش گردد از کارکنان کلیدی حمایت کافی به عمل آید و آن‌ها را به ارائه هر چه بیشتر ایده‌های جدید تشویق کرد. علاوه بر آن هنگام جذب نیرو تلاش شود تا بهترین متقاضیان شغل جذب گردد، و ارتقا و رتبه کارکنان طبق سیستم شایسته‌سالاری باشد. **واژگان کلیدی:** سرمایه فکری، سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری، سرمایه رابطه‌ای، عملکرد سازمانی.

۱- مقدمه

امروزه در قرن بیست و یکم با توجه به گسترش جوامع و سازمان‌ها و پیشرفت‌های تکنولوژی، سازمان‌ها در یک محیط رقابتی پویا در حال رقابت هستند و در این محیط رقابتی دیگر سازمان‌ها نمی‌توانند صرفاً به دارایی‌های مشهود اکتفا نمایند. زیرا دارایی‌های سازمان تنها به دارایی‌های مشهود خلاصه نمی‌شود و دارای دارایی‌ها نامشهود نیز هستند که به آن "سرمایه فکری"^۱ می‌گویند. به اعتقاد لنکوئیست و متانن (۲۰۰۳) سرمایه فکری دارای ویژگی‌های زیر است:

۱. مشخصه نامرئی (نشان داده نمی‌شود).

۲. این مربوط به دانش و تجربه کارکنان یا کاربران و تکنولوژی مورد استفاده سازمان است.

۳. این می‌تواند فرصتی برای سازمانها برای موفقیت در آینده فراهم کند (Sadalia & Lubis Nurbaity, 2015).

امروزه سازمان‌ها دیگر نمی‌توانند تنها به تجهیزات فنی خود اکتفا کنند و نیاز به افرادی دارند که از لحاظ دانش و خلق ایده‌های نو بتوانند با دیگر رقبا رقابت کنند. مدیریت درست سرمایه فکری در سازمانها موجب استفاده صحیح از آن و باعث بهبود در عملکرد سازمان می‌شود. مدیریت سرمایه فکری برای موفقیت بلند مدت سازمان‌ها حائز اهمیت است و اصولاً سازمانهای برخوردار از مدیریت سرمایه فکری عملکرد بهتری دارند. برای اینکه سازمان‌ها بتوانند برنامه‌های عملیاتی خود را اجرا کنند تا عملکردشان ارتقا یابد، سرمایه‌گذاری در سرمایه فکری یک امر حیاتی است (Walsh et al., 2008). مارر^۲ (۲۰۰۵) بیان کرد که بنیتس سرمایه فکری را به عنوان مجموعه‌ای از داراییهای نامشهود (منابع، توانایی‌ها، رقابت) تعریف می‌کند که از عملکرد سازمانی و ایجاد ارزش بدست می‌آیند (پورسلطانی و همکاران، ۱۳۹۶). در محیط رقابتی که امروزه سازمانها با آن درگیر هستند اگر از سرمایه‌های فکری

۱. Intellectual Capital

2. Marr